

Diamanterne og jøderne i Antwerpen

Afstanden fra hotellet til diamant- og det jødiske kvarter er 1900 m.

I verdens førende diamantby kan man få et sjældent kig ind i en kultur, som ellers ikke er åben over for turister. Et besøg i Antwerpens jødiske bydel fortæller om en minoritet, der er helt sin egen.

I den jødiske boghandel i Antwerpen synes tiden at stå stille. Der ligger 155 diamantforretninger i nærheden af banegården Foto: Eva Baré.

Her venter nemlig en ortodoks jødisk bydel, et selvvalgt parallelsamfund, som lever sit helt eget liv, side om side med den øvrige by. I bydelen bærer gaderne navne som Lange Kievistraat, Appel-manstraat og Simonstraat. Her kan man leve et helt liv uden kontakt til resten af byen, og her kan man som barn få en opvækst uden tv og computerspil.

Her arrangeres ægteskaber stadig af forældrene, og her er det almindeligt at være 12 børn i en familie. Også sproget er anderledes: Her taler man jiddisch, en blanding af tysk, hebraisk og lidt flamsk.

Bydelen har også 20 synagoger, egne skoler, hvor piger og drenge undervises adskilt, jødiske plejehjem, badeanstalter med rituelle bade, jødiske hoteller og så naturligvis jødiske butikker og restauranter, som udelukkende serverer koshermad. Kort sagt: En socialt og kulturelt set totalt selvforsynende by i byen.

I århundreder har der levet ortodokse jøder i Antwerpen. De kom i bølger, fordrevet fra dele af Centraleuropa, i starten af det 13. og det 14. århundrede og blev senere igen uddrevet, blandt andet anklaget for at have bragt pesten med sig. Men i det 15. århundrede kom de tilbage, og bortset fra de onde år under Anden Verdenskrig har de været en vigtig del af det belgiske samfund, blandt andet fordi de jødiske borgere er vigtige for landets økonomiske udvikling.

Antwerpen har nemlig i mange år været og er stadig verdens førende centrum for diamanthandel. Her ligger fire af verdens diamantbørser, og i byen er der hele 1500 diamanthandlere. I en skarpt bevogtet T-formet gade i city handles hver dag diamanter for milliarder, og nær banegården ligger diamantbutikkerne side om side.

Tidligere var det jøderne, som sad på denne handel, men i de senere år er en anden etnisk gruppe kommet til på markedet. Det er inderne, for diamanter kan unægtelig slibes billigere i Indien, og det har skabt problemer for de jødiske diamanthandlere og gjort mange i den særegne bydel arbejdsløse og fattige.

Antwerpens jødiske bydel tæller i dag mellem 15.000 og 20.000 hassidiske jøder. Mændene går klædt i lange, sorte frakker og har slangekrøller, kvinderne bærer paryk eller tørklæde, og børnene er klædt som forældrene. Som turist er man ikke specielt velkommen, men dog heller ikke det modsatte, bare man undlader at fotografere.

Det er en interessant oplevelse at slentre rundt i de små gader omkring banegården. Søndag er en god dag, for om søndagen begynder ugen her, og alle butikker er åbne. Kig ind i en jødisk boghandel, hvor tiden synes at stå stille, køb kager hos en jødisk bager, prøv store hatte, parykker eller tørklæder i en af de små forretninger, tag med på rundvisning i en af de flotte synagoger eller sid blot på en café og iagttag livet, som det udspiller sig i denne specielle bydel.

Foto: Eva Baré.

Og sidst, men ikke mindst: Spis middag på restaurant Hoffy`s i Lange Kievistraat 52.

På restaurant Hoffs kan man opleve jødisk kultur på allernærmeste hold og spise retter, som "vor mor" lavede dem i de gamle ghettoer, mens man på høfligste vis betjenes af Mochi Hofmann, en af syv brødre, som i dag driver Hoffs.

Som tidligere diamanthandler, der selv er blevet udkonkurreret af inderne, har han fundet andre veje og satser derfor i dag på turisterne med konceptet: Anderledes gastronomisk oplevelse (læs: jødisk traditionel mad) og et personale, som hellere end gerne vil svare på spørgsmål fra nysgerrige turister og fortælle alt om jødisk skik og kultur, og hvorfor mange af bydelens beboelsesejendomme er forsynet med store betonklodser foran. "De er bange for terror," hvisker Mochi, men siger også i samme sekund, at alle i Antwerpen lever i fordragelighed med hinanden. Også jøder og inderne, selvom det er lidt svært, det med at diamanthandelen er ved at skifte hænder. For at diamanter er dét, alt drejer sig om i Antwerpen, er ikke til at komme udenom.

Derfor er det også yderst populært at tage på guidede diamantture i Diamantdistriktet eller besøge Diamantmuseet Diva, som fortæller hele historien om de funklende stene, om jøderne og inderne og det liv, som leves med og omkring dem.

I butikken DiamondLand kan man købe og se diamanter af en skønhed, man ikke anede fandtes. For diamanter er ikke bare hvide, de findes også i gule, grønne, røde, blå og sorte farver. Men det er en helt anden historie...

Artiklen er af Eva Baré fra Kristeligt Dagblad 2011. Lettere redigeret.